

Asia: VN/1364/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry tukee tavoitetta nostaa TKI-panostukset 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tiede ja taide yhdessä muodostavat luovan talouden perustan. Kulttuurialan kasvulle muodostaa käsijarrun niin rahoitus- kuin osaajapulakin, mutta kokonaisuutena luovien alojen kunnianhimoinen kasvu vaatisivat myös pitkäjänteistä kehittämistä. Myös kulttuurin ja taiteen tutkimuksella on alan laadulle merkittävä vaikutus. Tarvitsemme tieteen tuomaa ymmärrystä taiteesta ja yliopistojen kouluttamia taiteen ja kulttuurin asiantuntijoita.

Mikäli parlamentaarinen päätös kasvattaa Suomen TKI-panos neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 toteutuu, se voi olla yksi vaikuttavimmista päätöksistä, joita tällä vaalikaudella on tehty.

Maailmalla T&K-menot ovat kasvussa. OECD:n tilastojen mukaan Yhdysvallat ja Kiina ovat eniten T&K-toimintaan investoivat maat. Päinvastoin kuin verrokkimaissa, Suomen T&K-menot laskivat voimakkaasti vuosina 2010-2016. Korkeimmillaan osuus oli noin 3,7% vuosina 2009- 2010 ja alimmillaan 2,7% vuosina 2016-2017. Suomi on jäänyt jälkeen maailman kärjen tasosta. Julkisen T&K-rahoituksen ennakoimattomuus on yksi Suomen TKI-järjestelmän heikkouksista. Tämä tuntuu myös luovilla aloilla. Luovien alojen BKT-osuus Suomessa on verrokkimaita alhaisempi, samoin kuin julkinen rahoitus luoville aloille. Näillä on ilmiselvää yhteys. Se, mihin investoidaan, voi myös kasvaa ja kehittyä. Tämä pätee luoviin aloihin siinä missä muihinkin.

Luovan talouden käsijarruna toimivat niin rahoituspula kuin osaajapulakin, joka näkyy niin mediatalojen vaikeuksissa löytää lehdenjakajia kuin tapahtuma-alan työntekijöiden järjettömän raskaina työrupeamina tänä kesänä. Työntekijäpula tuntuu nyt vaivaavan lähes alaa kuin alaa. Tämä

oli helppo huomata keskusteluissa eri työnantajajärjestöjen kanssa kesän riennoissa. Ratkaisu on löydettävä koko yhteiskunnan tasolla ja poliittiset päättäjät pystyvät siihen helposti vaikuttamaan.

Rahoituspulan osalta hintalapultaan pieni, mutta vaikuttava on tavoite kulttuuribudjetin nostamisesta prosenttiin valtion budjetista. Osa keskustelijoista sekoittaa kulttuuri- ja taidealan tavoitteen BKT-osuutta koskeviin tavoitteisiin, mutta niin kunnianhimoisia emme ole. Kulttuurialalle merkittävä nousu olisi vain 122,2 miljoonaa euroa OKM:n kulttuuribudjettiin tämän vuoden tasoon nähden. Valtion rahoitusosuuden myötä tapaa lisääntyä myös kuntien ja yksityisten raha kulttuurille ja taiteelle. Vielä merkittävämpi vaikutus on sillä, mitä lisääntyvä ja useamman saatavilla oleva kulttuuri- ja taidetarjonta tekee yhteiskunnallemme. Mitä luovempia me kaikki olemme, sitä paremmin luomme niin henkisen kuin aineellisenkin kasvun edellytyksiä ympärillemme.

Taloustieteellisen tutkimuksen mukaan tuottavuuden kasvu on pitkällä aikavälillä talouden ja erityisesti hyvinvoinnin kasvun tärkein tekijä. Tuottavuus kasvaa lähtökohtaisesti uusien innovaatioiden ja teknologian käyttöönoton myötä. Tämä on toteutunut myös kulttuurialalla, jossa tuottavuus on kasvanut. Se näkyy siinä, että alan kasvu ei ole lisännyt alan työllisyyttä.

Myös hallituksen esityksessä TKI-rahoituksesta todetaan, että T&K-investointien tuottavuusvaikutusten kannalta ratkaisevaa on, kuinka hyvin T&K-toiminta kytkeytyy muihin aineettomiin investointeihin. Kyse on laajemmasta kokonaisuudesta, kuten panostuksesta inhimilliseen pääomaan ja immateriaalioikeuksiin. Nämä kaikki yhdessä vahvistavat osaamisperustaista kilpailukykyä.

Meriläinen Rosa
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry